

**ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
У СФЕРІ АЗАРТНИХ ІГОР В УКРАЇНІ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ**

Сергій Вікторович ЄФРЕМОВ,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Легалізація азартних ігор в Україні у 2020 році відкрила новий етап у розвитку цієї галузі, поставивши перед державою завдання створення ефективної регуляторної системи. Ліцензування діяльності у сфері азартних ігор стало ключовим механізмом, спрямованим на забезпечення контролю, поповнення державного бюджету та захисту громадян від негативних наслідків гральної залежності. Однак, сучасна правова база стикається з низкою викликів, зокрема проблемами уніфікації законодавства, прозорості процесу ліцензування та ефективного нагляду за діяльністю операторів.

Легалізація азартних ігор в Україні у 2020 році стала важливим кроком у напрямку врегулювання цієї сфери, яка раніше знаходилася в умовах правового вакууму. Прийняття Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» №768-IX заклало основу для створення легального ринку грального бізнесу, що має значний економічний потенціал. Законодавство визначило ключові принципи організації діяльності, зокрема вимоги до отримання ліцензій, регулювання взаємодії між державою та операторами, а також захист прав споживачів. Крім того, було створено Комісію з регулювання азартних ігор та лотерей (КРАІЛ), яка відповідає за видачу ліцензій, нагляд за дотриманням норм законодавства та контроль за діяльністю суб'єктів у цій сфері. Процедура ліцензування стала ключовим інструментом регулювання грального бізнесу. Оператори, які бажають вести діяльність на території України, повинні отримати відповідну ліцензію на конкретний вид азартних ігор. Законодавство передбачає можливість організації таких ігор, як наземні казино, букмекерські пункти, зали ігрових автоматів та онлайн-гемблінг. Особливої уваги заслуговує процедура сплати ліцензійного збору, який є значним фінансовим внеском до державного бюджету. Попри позитивний вплив на наповнення скарбниці, система ліцензування стикається з низкою викликів, що потребують вирішення[1]. Однією з найактуальніших проблем є непрозорість процедури ліцензування. Відсутність чітких критеріїв для оцінювання заявників та недосконалість механізмів перевірки викликають сумніви щодо об'єктивності прийнятих рішень. Крім того, інформація про процес видачі ліцензій часто є закритою, що створює ризики для виникнення корупційних схем. Це негативно впливає на довіру громадськості до державних органів та створює нерівні умови для учасників ринку. Ще одним суттєвим викликом є неузгодженість нормативно-правових актів, що регулюють діяльність у сфері азартних ігор. Часті зміни в законодавстві та відсутність уніфікації правових норм ускладнюють їх

застосування на практиці. Така ситуація створює правову невизначеність як для операторів, так і для регуляторних органів. Результатом стають складнощі у реалізації законодавчих вимог та можливість для зловживань. Особливу увагу варто приділити проблемі нелегального грального бізнесу, яка не зникла навіть після легалізації. Нелегальні оператори продовжують функціонувати без належних дозволів, уникаючи сплати податків та інших обов'язкових платежів. Це не лише завдає економічних збитків державі, а й створює ризики для споживачів, які не захищені від недобросовісних дій таких компаній. Поширення нелегальної діяльності свідчить про недостатність контролю та потребу у вдосконаленні механізмів виявлення порушень.

На нашу думку, сучасна система ліцензування у сфері азартних ігор в Україні має як позитивні аспекти, так і значні проблеми, що потребують вирішення. Запровадження чітких критеріїв та прозорих процедур, посилення контролю за виконанням законодавчих вимог і боротьба з нелегальною діяльністю є пріоритетними завданнями для розвитку легального ринку грального бізнесу.

Ліцензування діяльності у сфері азартних ігор в Україні стикається з низкою викликів, що потребують ефективних рішень для забезпечення сталого розвитку галузі. Одним із ключових аспектів, які потребують вдосконалення, є прозорість процесу ліцензування. На сьогодні багато процедур є закритими для громадськості, що породжує недовіру до регуляторних органів та створює ризики корупційних зловживань. Вирішенням цієї проблеми може стати впровадження єдиної електронної платформи, яка забезпечить можливість подання заявок, моніторингу їх розгляду та перевірки статусу ліцензій[2]. Такий підхід підвищить відкритість процесів та сприятиме формуванню довіри до регулятора з боку як бізнесу, так і суспільства. Не менш важливим є питання контролю за діяльністю операторів, які отримали ліцензії. Ефективний нагляд передбачає посилення ролі Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, яка має отримати додаткові повноваження для здійснення перевірок, моніторингу фінансових операцій та виявлення порушень. Запровадження автоматизованих систем, що дозволяють контролювати фінансові потоки у сфері азартних ігор, може стати дієвим інструментом у боротьбі з ухиленням від сплати податків та інших зловживань. Такі технологічні рішення, крім того, сприятимуть боротьбі з відмиванням грошей та забезпечуватимуть прозорість роботи операторів. Захист прав споживачів також залишається актуальним напрямом вдосконалення регулювання. Ігрова залежність, що є однією з головних соціальних проблем, пов'язаних з азартними іграми, вимагає розробки національних програм профілактики. Особливо важливими є заходи, спрямовані на інформування громадян про ризики гральної залежності, а також створення механізмів підтримки для осіб, які бажають обмежити власну участь в азартних іграх. Важливим кроком може стати створення спеціалізованої платформи, де гравці зможуть самостійно подавати заявки на обмеження доступу до азартних ігор.

Міжнародний досвід також може стати цінним джерелом для вдосконалення правового регулювання в Україні. Багато країн уже розробили

стандарти, спрямовані на запобігання відмиванню грошей через азартні ігри, забезпечення кібербезпеки та захист прав споживачів. Запровадження подібних практик дозволить покращити якість регулювання та адаптувати його до сучасних викликів, що виникають у сфері глобалізації та цифровізації[3]. Ще одним важливим аспектом є боротьба з нелегальними операторами, які продовжують функціонувати попри наявність правового регулювання. Їхня діяльність завдає значної шкоди державі, позбавляючи бюджет надходжень, і створює ризики для споживачів, які залишаються незахищеними. Для посилення боротьби з нелегальним ринком необхідно запровадити суворі санкції, що будуть ефективно застосовуватися до порушників. Водночас важливо вдосконалити механізми виявлення нелегальної діяльності, залучаючи до цього процесу сучасні технології та розширюючи співпрацю з правоохоронними органами.

Ми вважаємо, що вдосконалення системи ліцензування азартних ігор вимагає комплексного підходу, який охоплюватиме як технічні, так і правові аспекти. Поєднання прозорих процедур, технологічних інновацій, захисту прав споживачів і міжнародного співробітництва дозволить створити ефективну модель регулювання, яка буде відповідати сучасним стандартам і потребам суспільства.

Отже, ліцензування діяльності у сфері азартних ігор є важливим елементом правового регулювання, спрямованим на створення прозорого та контрольованого ринку. Сучасні виклики, пов'язані з процесом ліцензування, вимагають системних змін, спрямованих на підвищення прозорості, вдосконалення нагляду та захист прав споживачів. Удосконалення правового регулювання в цій сфері не лише сприятиме наповненню бюджету, але й забезпечить баланс між економічними інтересами держави та соціальною відповідальністю перед громадянами.

Список використаних джерел:

1. Зозуля І. В. Повноваження Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей. Форум Права. 2021. № 5 (70). С. 29-46. Режим доступу: http://forumprava.pp.ua/files/029-046-2021-5-FP-Zozulia,Profatilo_6.pdf.
2. Профатіло К. В. Правові засади призначення на посади Голови та членів Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Право. 2022. Вип. 70. С. 346-352. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.70.55>.
3. Профатіло К. В. Принципи організації та діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2021. Вип. 53. С. 50-54. DOI: <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2021.53.10>.